

ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ ТА ЗАОЩАДЖЕННЯ КОШТІВ

ЦІЛІ ЗАНЯТТЯ

Після даного заняття учні знатимуть:

- основи особистого фінансового планування;
- правила постановки особистих фінансових цілей;
- правила та методи заощадження коштів;
- способи зберігання заощаджень;
- види банківських депозитів.

Після даного заняття учні вмітимуть:

- ставити особисті фінансові цілі;
- розробляти фінансовий план для досягнення своїх фінансових цілей;
- робити вибір депозитної програми.

ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ

- Якщо Ви мрієте про новий смартфон, комп'ютер, модний одяг, потрапити на концерт улюблених співаків, про поїздку за кордон, в Карпати або на море іще про багато-багато які цікаві речі, то саме час почати заощаджувати гроші, щоб втілити УСІ свої МРІЇ в життя.
- Потрібно почати з правильної організації всього процесу й визначення **мети накопичення коштів**.

ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ

Поділіть присутніх на групи по 4-5 чоловік.

Запропонуйте учням поставити один одному наступні запитання:

- 1) Яка Ваша мета? Що Ви хочете купити / досягти?
- 2) Коли Ви хочете досягти цієї мети?
- 3) Скільки це буде коштувати та скільки всього потрібно заощадити коштів?
- 4) Скільки грошей потрібно відкладати щомісяця?
- 5) Що потрібно зробити, щоб мати можливість заощаджувати таку суму грошей щомісяця?
- 6) Які види витрат можна скоротити, або від витрачання грошей на які речі можна відмовитися, щоб заощаджувати щомісяця потрібну суму?

Запитайте в учнів, чи складно їм відповідати на ці питання?

ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ

При заощадженні коштів необхідно ставити чіткі цілі та визначити, як їх покроково досягати.

Експерти радять складати “власний фінансовий план”, де описується все, що Ви хотіли б мати в майбутньому та як би Ви хотіли жити через декілька років, або, навіть, у старості.

Після того, як особисті цілі будуть встановлені, потрібно визначити їх вартість: скільки це Вам буде коштувати?

Види особистих фінансових цілей:

- Короткострокові цілі (на найближчі 1-2 роки).
- Середньострокові цілі (строк досягнення – від 2 до 10 років).
- Довгострокові цілі (строк досягнення – понад 10 років).

ПРАВИЛА ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ

5 простих правил постановки особистих фінансових цілей:

1. Ціль або мета накопичення коштів мають бути максимально конкретними. При визначенні цілей потрібно чітко уявляти результат.

Приклад: придбати новий велосипед.

2. Цілі повинні бути вимірні, щоб можна було зрозуміти, що вони досягнуті.

Приклад: новий велосипед фірми “Ardis”, який коштує 3200грн.

3. Цілі повинні бути досяжні – відповідати фінансовим можливостям, вподобанням та особливостям характеру людини.

Приклад: хочу мати новий велосипед, бо мені подобається їздити на велосипеді й у мене це гарно виходить.

4. Цілі повинні співвідноситися з іншими, більш загальними Вашими цілями, працювати на їх досягнення.

Приклад: хочу мати новий велосипед, щоб регулярно тренуватися, займатися спортом та весело проводити час з друзями.

5. Цілі повинні бути чітко визначені в часі.

Приклад:

хочу мати новий велосипед до початку наступного літа.

ЗАОЩАДЖЕННЯ КОШТІВ

Заощадження – це частина грошових доходів, яку людина відкладає для задоволення якихось конкретних потреб у майбутньому – для досягнення своїх фінансових цілей.

Краще уникати простого – без будь-якої мети –накопичення грошей й радіти від думки, що у Вас багато грошей “під подушкою”. Так можна стати жадібним і поступово перетворитися на скнару.

ПРАВИЛА ЗАОЩАДЖЕННЯ КОШТІВ

1. Оберіть мету – для чого Ви будете заощаджувати гроші. Наявність мети стимулює відкладати кошти.
2. Визначте, яку суму грошей Вам потрібно заощадити, щоб досягти своєї мети.
3. Не змінюйте розмір суми заощаджень.
4. Робіть заощадження регулярно (наприклад, на початку або наприкінці кожного місяця).
5. Нікому не розказуйте, що Ви накопичуєте гроші. Адже завжди поруч з Вами знайдуться люди, яким катастрофічно не вистачає грошей і вони будуть постійно просити Вас про позику.
6. Не витрачайте гроші з накопиченої суми для фінансування поточних витрат.
7. Зберігайте гроші у великих купюрах, тоді меншою буде спокуса їх витратити (важче розмінювати).
8. “Платіть собі першому” – після того, як отримуєте гроші, одразу частину відкладайте для збільшення своїх заощаджень.

ПРИКЛАД ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ

Розглянемо приклад, як заощадити кошти для втілення своєї мрії – цілі в життя.

- Після того, як обрали фінансову ціль, визначаємо, скільки потрібно заощаджувати щомісяця грошей.
- Нехай на початку жовтня 2021 року Андрій поставив ціль “Придбати новий велосипед “Ardis” вартістю 3200 грн. до наступного літа”.
- Кінцевий строк по досягненню даної цілі – 1 червня 2022 року.

Таким чином, на виконання цієї цілі є 8 місяців.

- Розраховуємо, скільки Андрію потрібно заощаджувати щомісяця, щоб накопичити достатню кількість грошей для купівлі нового велосипеда:

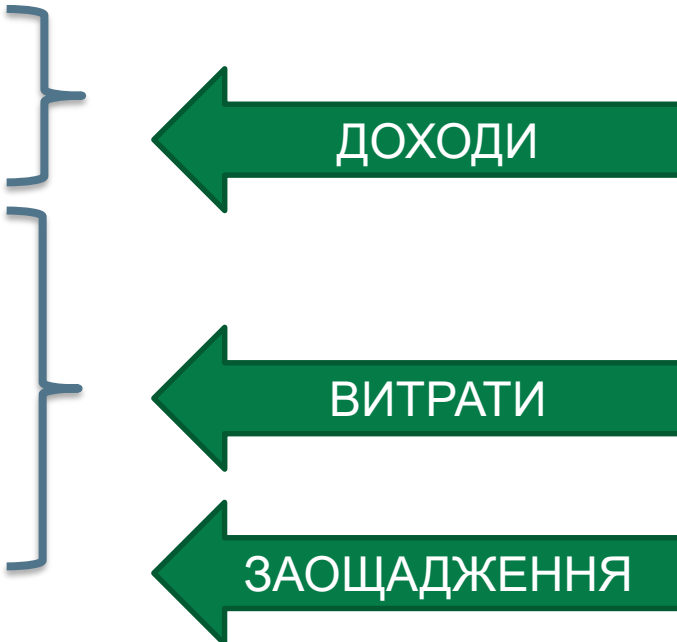
$$3200 : 8 = 400 \text{ (грн./місяць)}$$

ПРИКЛАД ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ

З'ясуємо, чи може Андрій заощаджувати по 400 грн. Щомісяця при поточному рівні доходів і витрат? Проаналізуємо його персональний бюджет.

Доходи:	
Кишенькові гроші (батьки)	500 грн.
Підробіток (вигул собаки сусідки)	300 грн.
Усього доходів	800 грн.
Постійні витрати:	
Шкільні обіди	400 грн.
Мобільний телефон	50 грн.
Змінні витрати:	
Їжа (перекус)	100 грн.
Канцтовари (красиві ручки, наліпки)	30 грн.
Кінотеатр	100 грн.
Усього витрат	680 грн.
Баланс (профіцит (+) / дефіцит (-))	120 грн.

Отже, при поточному рівні доходів і витрат Андрію не вдасться накопичити достатню суму коштів, щоб через 8 місяців придбати новий велосипед вартістю 3200 грн.

МЕТОДИ ЗАОЩАДЖЕННЯ КОШТІВ

Методи заощадження грошей:

1. Метод “10%”

- Прихильники цього методу вважають, що 10% – це найменша частина місячного доходу людини, яку потрібно заощаджувати за будь-яких обставин.
- 10% – це не так багато, тому особливих труднощів виникнути не повинно.
- Якщо є можливість, то величину заощаджень можна збільшити до 20% або 30% поточних доходів за місяць.
- Розмір заощаджень Андрія відповідає даному методу: $120 : 800 = 15\% > 10\%$.

2. Метод “20+50+30”

- Прихильники цього методу вважають, що на заощадження людина повинна щомісяця спрямовувати 20% своїх доходів, 50% – на задоволення поточних (запланованих) витрат і 30% – на фінансування різноманітних забаганок (не запланованих витрат). Якщо кошти на “забаганки” вдалося зекономити, то ці гроші в кінці місяця можна спрямувати на поповнення заощаджень.

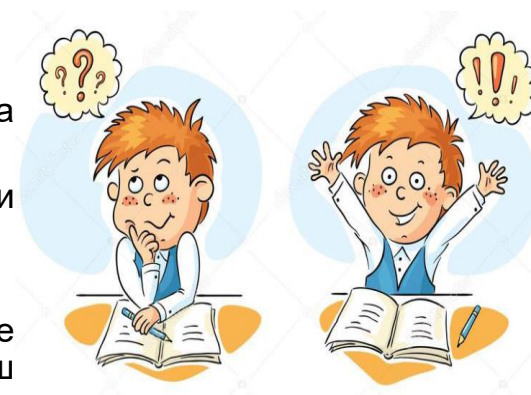
МЕТОДИ ЗБІЛЬШЕННЯ ЗАОЩАДЖЕНЬ

Як Андрію збільшити суму щомісячних заощаджень?

1. Збільшити свої доходи.

Андрій може знайти додаткові джерела доходу, зокрема:

- Домовитися з батьками про грошову винагороду (премію) за гарні оцінки в школі.
- Здавати макулатуру, роздавати листівки, розклеювати оголошення.
- Виготовляти поробки та продавати їх в Інтернеті.
- Репетиторство. Якщо знаєш якийсь предмет дуже добре (англійська, математика, фізика, хімія або історія), можеш допомагати з домашньою роботою кому-небудь з молодшого класу.
- Готувати кекси, лимонад та продавати їх, тощо

2. Зменшити свої витрати.

- Андрій може переглянути напрями своїх витрат і вирішити, від чого варто відмовитися, або де зекономити.

3. Зменшити вартість покупки.

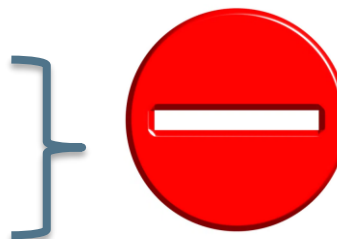
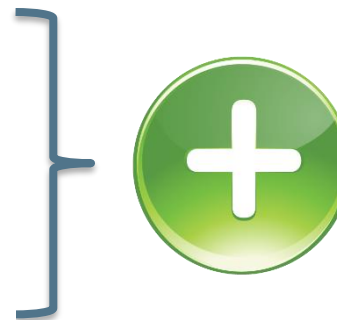
- Андрій може вибрати більш дешеву модель велосипеду.

СПОСОБИ ЗБЕРІГАННЯ ЗАОЩАДЖЕНЬ

Основні способи зберігання грошей:

1. Вдома (у копілці, “під подушкою”, у сейфі):

- гроші постійно під рукою;
- час від часу їх можна перераховувати;
- це надійно на випадок банкрутства фінансових установ;
- постійна спокуса їх витратити;
- їх можуть вкрасти злодії;
- можна забути, куди їх сховав.

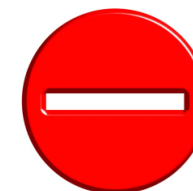

СПОСОБИ ЗБЕРІГАННЯ ЗАОЩАДЖЕНЬ

Основні способи зберігання грошей (продовження):

2) На депозиті в банку:

- зручність та надійність зберігання на випадок пограбування;
- гарантія з боку держави повернути кошти на випадок банкрутства банку (розповсюджується на депозити в одному банку в сумі, що не перевищує 200 000 грн.);
- можливість додаткового доходу у вигляді нарахованих відсотків;
- важко повернути кошти за першою потребою у випадку якихось форс-мажорних ситуацій;
- є ймовірність банкрутства банку та додаткові витрати часу на повернення коштів державою (через Фонд гарантування вкладів фізичних осіб).

БАНКІВСЬКІ ДЕПОЗИТИ

Сьогодні банки пропонують велике різноманіття депозитів. Їх можна розрізнити наступним чином:

1. За строком, на який оформлюється депозит в банку:

- на 1 місяць;
- на 3 місяці;
- на 6 місяців;
- на 12 місяців (на 1 рік);
- на 24 місяці (на 2 роки).

2. За валютою вкладу:

- у гривні;
- віноземній валюті (в доларах США, в євро).

3. З наявністю додаткових можливостей:

- зможливістю додаткового поповнення;
- зможливістю дострокового повернення;
- з можливістю сплати податків банком замість вкладника*.

* Згідно Податкового кодексу України з доходу клієнта за депозитом здійснюються відрахування за ставкою 19,5%.

БАНКІВСЬКІ ДЕПОЗИТИ

Як обрати банк, де оформити депозитний договір?

1. Необхідно порівняти пропозиції різних банків, що знаходяться неподалік від Вашого дому, за такими критеріями: мінімальна сума вкладу, валюта вкладу, строк вкладу, розмір річної відсоткової ставки.

№	Назва банку	Мінімальна сума вкладу, грн.	Валюта вкладу	Строк, місяці	Річна відсоткова ставка, %
1.	Банк 1	1000	грн.	12	11,5
2.	Банк 2	1000	грн.	12	9,0
3.	Банк 3	1000	грн.	12	7,0
4.	Банк 4	1000	грн.	12	6,5

2. На офіційному сайті Національного банку України bank.gov.ua дізнаємося, яка ставка по банківським депозитам (у даному випадку – річним депозитам) є середньою на ринку. Показник називається “Український індекс ставок за депозитами фізичних осіб”. Наприклад, станом на 18.02.2021 р. Цей показник складав 8,55%.

Український індекс ставок за депозитами фізичних осіб на 18.02.2021
(% річних)

	Гривня	Долар	Євро
3 місяці	7,55 0.00	0,56 0.00	0,21 0.00
6 місяців	8,15 0.00	0,76 0.00	0,32 0.00
9 місяців	8,48 0.00	0,92 0.00	0,33 0.00
12 місяців	8,55 0.00	1,18 0.00	0,56 0.00

БАНКІВСЬКІ ДЕПОЗИТИ

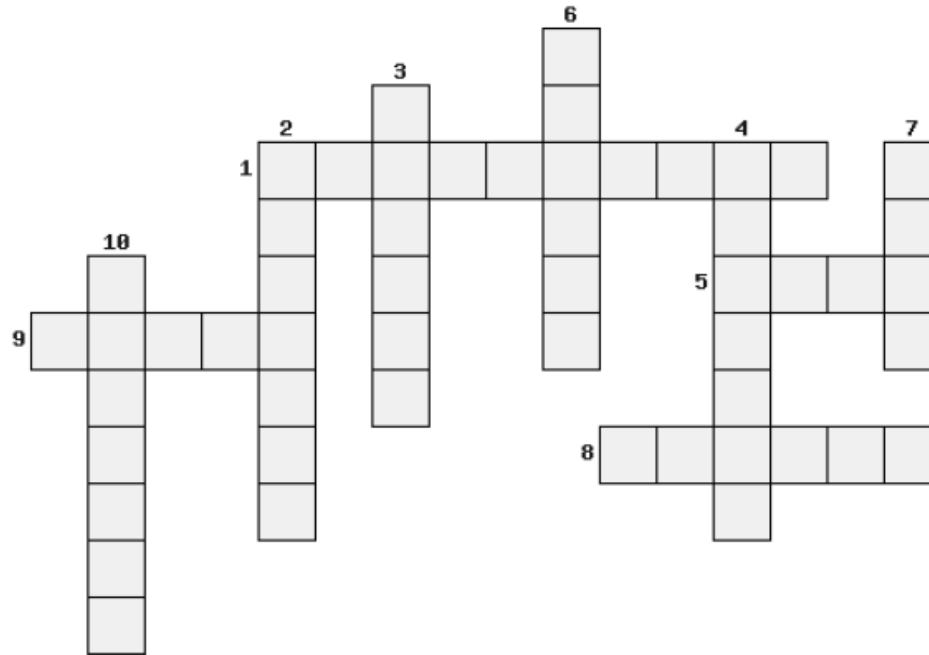
Як обрати банк, де оформити депозитний договір? (продовження)

3. Як бачимо з таблиці на попередньому слайді, ставка за депозитому Банку № 4 (6,5% річних) є занадто низькою, а ставка за депозитною програмою Банку №1 – достатньо високою (11,5% річних) порівняно з середньою ставкою по ринку (8,55%).

4. Експерти вважають, що високі ставки за депозитами банку є сигналом, що у банку є велика потреба в грошах, тому він таким чином намагається заохотити більшу кількість вкладників довірити йому свої заощадження. Даний варіант, як правило, обирають прихильники ризикових інвестицій.

5. Якщо Ви – поміркований, розсудливий вкладник, то краще обрати пропозицію Банку № 2 (9,0%).

Учні можуть відкрити депозит у банку за присутності одного з батьків. Депозит відкривається на ім'я дитини, але управляти коштами депозиту до повноліття дитини можуть тільки батьки або опікуни.

ЗАПИТАННЯ ДО КРОСВОРДУ

По горизонталі:

1. Сума грошей, що людина отримує за добре виконану роботу або за гарний результат у спортивних змаганнях.
5. Розпис фінансових цілей людини та порядку їх досягнення.
8. Національна грошова одиниця України.
9. Офіційна валюта США.

По вертикалі:

2. Сума грошей, яку людина використовує для купівлі продуктів харчування, одягу, оплати вартості проїзду в метро, тролейбусах тощо.
3. Тимчасове зменшення цін на товари в магазинах (як правило, перед святами).
4. Заощадження, які людина зберігає на рахунку в банку.
6. Офіційна грошова одиниця Польщі.
7. Найбільш популярна у населення України фінансова установа.
10. Внутрішня необхідність людини у певних речах, їжі, одязі тощо.

ВІДПОВІДІ ДО КРОСВОРДУ

По горизонталі:

1. винагорода;
5. план;
8. гривня;
9. долар.

По вертикалі:

2. витрати;
3. знижки;
4. депозит;
6. злотий;
7. банк;
10. потреби.

**Бажаємо мудрого фінансового планування
та вдалих заощаджень!**